

ХАНЫМАНА ӘЛИБӘЈЛИ

АҒ ЧӘМӘН

84(5A72)

252

ХАНЫМАНА ӘЛИБӘЈЛИ

АТ ЧӘМӘН

МӘСБҮРІ НҮСХӘ
№ _____

F. Kõçarli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 87009

АЗӘРБАЙҘАН ДӨВЛӘТ НӘШРИЈАТЫ
БАКЫ 1963

Ханымана Әлибәјли исте'дадлы ушаг шаирлидр. Нәшриј-јатымыз онун бу вахта гәдәр "Балача һәким", "Довшанын ад күнү", "Мешә һәкими", "Новруз вә Муртуз", "Ишләмәјән дишләмәз" китабларыны бурахмышдыр. Мүәллиф "Ағ чәмән" китабына јени ше'рләрини дахил етмишдир. "Ағ чәмән"дә шаир ушагларын зәһмәтә олан мејлини һәвәслә гәләмә ал-мышдыр.

Алибейли Ханумана Сабир кызы

Б Е Л Ы Й Л У Г

Детские стихи

(на азербайджанском языке)

Рәссамы Д. К а з ы м о в

Редактору *Илјас Тапдыг*. Бадни редактору *Ф. Гулијев*.
Техники редактору *В. Авадејева*. Корректорлары
Ф. Абасова, Б. Мәшәдијева

Чала имзаланмыш 12/II 1963-чү ил. ФГ 06932. Форматы 60×84¹/₁₆. Физики ч. в.
3,25. Шәрти ч. в. 2,9. Учот нәшр. вәрағи 2. Сифариш № 747. Тиражы 8000.
Гимәти 7 гәп.

Азәрбајчан Девләт Нәшријјаты, Бақы, һүсү һачыјев күчаси, № 4.

Азәрбајчан ССР Мәдәнијјәт Назирлијинин 26 комиссар адына мәтбәәси.
Бақы, Әли Бајрамов күчаси, № 3-

АҒ ЧӘМӘН

(ПОЕМА)

„Күлләр“ бир ағ чәмәндә
Учалтды өз сәсини.
Күләк кәтирди кәндә
Онларын нәғмәсини.
Һеч көрмүсүзмү. ағ күл
Нәғмә десин бир дәфә?
Охусун алјанаг күл,
Сәс дүшсүн һәр тәрәфә.
Бу нағылдыр елә бил,—
Гоча сеһиркар гары
Ағ күлләрә вериб дил,
Овсунлајыб онлағы.

Бирдэн жагса гар-жагыш,
Гачырлар евэ сары.
Пионерлэр жаз вэ гыш
Бэслэжирлэр онлары.
Һеч гоҗарлармы батсын
„Күллэр“ ичиндэ тозун.
Гоҗ бөҗүҗүб боҗ атсын
Мәһсуллары совхозун.

Дағларын башы һача,
Үзәриндә күнәш вар,
Бу сәһәр гача-гача,
Һара кедир ушаглар?
Өтүб јашыл ләкләри,
Кедирләр „Ағ чәмәнә“.
Гызларын этәкләри
Шеһдән исланыб јенә.
Ушаглары көрәнтәк
Ағ күлләр ганад ачды,
„Гаг-гаг, гаг-гаг“ едәрәк
Онлара сары гачды.
Бир күмүш күл банлады:
Гуггулугу уууу,—
Онун хорузду ады.
Синәсини тутду дик,
Деди: биз күл деҗилик.
Нә сүфрәни бәзәрик,
Нә дөшләрдә кәзәрик.
Севимлисиҗик елин,
Чох да јохдур әтримиз.
Бригадир Гарателин
Јанында вар хәтримиз.

— Бизим сизсиз, ушаглар,
Бир күнүмүз олмасын.
Анчаг дејин ки, Сәрдар
Гујруғуму јолмасын...
Севинчдән ачыб ганад
Газлар чыгырды: га! га!
Чүнки көрдүләр Мурад,
Кәлмишдир отармаға.
О деди ки, сыраја
Бир-бир дурун, газларым,
Апарым сизи чаја,
Узунбурун газларым.

Куја газлар билир дил,—
Гулаг асды Мурада;
Дүзүлдүләр, елә бил
Кедирдиләр парада.
Чаја лап бир аз галыб,
Бах, сулары сәсләнир.
Газларса ганад чалыб,
Чиммәјә һәвәсләнир.
Чај ахды, ахды, ахды...

Газлар исә бу ара
Боҗланыб көжә бахды,
Сәс-күҗ дүшдү сулара.
Гопду чығырты сәси,
Көҗдән энди гапгара
Чалағанын көлкәси
Мави рәнкли сулара.
Габагдакы ири газ
Елә бил ағ гаҗыгдыр,
Үзүр суларда, горхмаз,—
Билир Мурад саҗыгдыр...
Көзүнү дөҗә-дөҗә,
Газлар дүруб җан-җаны,
Боҗланырдылар көҗә,
Көрсүнләр ки, о һаны?
Сәс алды көҗү, җери
Мурад чалан кими фит;
Чалаған дөндү кери,
Газларса олду сакит.

Гызыл күнәш учалыр,
Исидир сүнбүлләри,
Гырмызы рәнкә чалыр
Ағ чәмәнин „күлләри“.
Јуҗунурлар чәһраҗы
Шәфәгләрдә тоҗуглар.
Онлар хошламыр чаҗы,
Суҗа дүшсә соҗуглар.
Су дашыҗырлар һинә
Архдан Аҗбәниз, Мина.
Гызларын дөшәмәни
Јумаға вар һәвәси.
Бирдән-бирә чәмәни
Басды гаггылты сәси.

Гаг-гаг-гаг-гаг,
Гаг-гаг-гаг-гаг...
Гызлар гачды чэмэнэ —
Көрэсэн нэ вар јенэ?
Бир тојуг вермир аман,
Гаггылдајараг јаман
Вурнухур саға-сола,
Итирибдир өзүнү,
Кирди бир галын кола
Гыја-гыја көзүнү.
Сәрдар тез чөлө гачды,
О, гушлары сеvirди
Бир хоруз ганад ачды
Су габыны чевирди.
Газлар верди сәс-сәсә.
Горхудан эсә-эсә,
Чағырараг гаар-гаар-гаар,
Көјә учду гарғалар.
„Чип-чип“ чағырды һумај,
Бахан олмады гыза.
Тојуглар салды нарај
Вериб ағыз-ағыза...
Игләр бирдән һүрүшдү,
Јаман вэлвэлә дүшдү.
Баш алыб гачды, дәрә
Узуну хоруз, фәрә.
Һумај деди: — Тез кәлин,
Дән төкмүшәм ахура
Јејин, ичин, динчәлин,
Дүшдүз чала-чухура.
— Гоча хоруз, бура кәл!
Нә олмушдур ән әввәл
Һај салан о тојуга?
Јохса ки, бәрк сојуга

Вериб өзүнү кечә,
Чыгырмаз бечә-бечә.
Гоча хоруз көзүнү,
Галмышды дөжә-дөжә
Колдан чыхлы өзүнү
Бир тојуг өјә-өјә.
Силкэлэнди бир гэдәр
Деди: батмышам тоза,
Ҳај салмамышам һэдәр,
Ахы бизим совхоза
Гаг-гаг-гаг-гаг бу күндән
Јумурта верирәм мән.

Гушларын узун-узун
Тахта дән габлары вар.
Наһар едир хорузун
Әтрафында тојуглар.
Јүүрдү нечә-нечә
Кәкилли хоруз-бечә:

— Бишимишә бах, бишимишә!..
Плов, тава кабабы.
Димдикләр дүшдү ишә,
Тыггылдады дән габы.
„Тыг-тыг, тыг-тыг, тыг, тыг, тыг“
Җағыр елә бил долу.
„Тыг-тыг-тыг“ дөјүр дамы,
Күчәдә асфалт јолу,
Евләрә гачыр һамы.

Чип-чип-чип салыб һарај.
О кимдир кәтирди пај?
Гушлар көрүб Солмазы,
Ағ халатлы ашпазы,
Таныдылар о саат.
Әлиндә варды салат.
Дуруб ағзында јолун,
Деди: кетмәјин һинә,
Инди дә гонаг олун
Ләззәтли витаминә.
Гушлар бир хејли једи,
Онун тәрәвезиндән,
Бир тојуг „сағ ол“ деди
Һамынын әвезиндән.

Јенә дә ағ чәмәнә,
Ахшам сәрини дүшүб.
Сәрчәләр гонуб дәнә,
„Күмүш күлләр“ бүзүшүб.
Исидиб сүнбүлләри
Күнәш тарлада батды.
Ағ чәмәнин күлләри,

Һиндә жығышды јатты.
Ишләјәрәк о ки, вар,
Евә кетди ушаглар.
Истәди лајла чалсын:
Банлады һиндән хоруз.
Гуггулугу у у у...
Кечәһиз хејрә галсын,
Ширин олсун јухунуз.

АҒРЫМАСЫН ГОЛЛАРЫ

Дәрсә кедән бир ушаг,
Чыхды буз үстә гочаг.

М. Ә Сабир.

Дәрсә кедән бир ушаг,
Сәндән бир сөз сорушаг.
— Нә дурмусан бу тиндә?
Һеч сәндән чыхмајан иш!
Мәктәбин һәјәтиндә,
Јолдашларынла кәзиш.
— Јолу дөнәндә бирдән
Мүәллими көрдүм мән.
Ону чох севирик биз,
Јенә сәһәр чағында
Синиф дәфтәрләримиз,
Долудур гучағында.
Гојмарам дашысын тәк,
Узун-узун јоллары.
Едәрәм она көмәк,
Ағрымасын голлары.

АЈРАН ДАШЫЈАН

Нәфәси чох тәнк олур,
Һеј тәләсир бир оғлан, —
Чијниндә сәһәнк олур,
Ичиндә сәрин ајран.

О һара гојуб кедир
Көмкөј багы, һәјәти?
Бу күн гырх дәрәчәдир
Һаванын һәрарәти.

Оғлан чөлә дүз һаһар
Вахты кәлиб јетишир.
Јанашыб колхозчулар
Бумбуз ајрандан ичир.

Ичилир сәрин ајран,
О, сәһәнки бош кәлир.
Бахырам һејран-һејран.
О, мәнә чох хош кәлир.

ЈАЗ КЭЛЭНДЭ

Аз галмышдыр ахшама,
Гучаглајыб голуну,
Көзлэјир чырчырама
Баласынын јолуну.
— Бэлкэ мәни инчидир,
Бу оғлум билэ-билэ?
О, јайлығыны дидир,
Јаш төкүр килэ-килэ.
Чох чағырыр адыны,
Дејир гырыблар элбэт
Бант кими ганадыны,
Јохлур чанында гүввэт.
Оғлу учуб „отаға“,
Узадыр эллэрини,
О дурур охшамаға,
Ананын теллэрини.
Дејир: данлама мәни,
Ана, ахы, кэлиб јаз,
Јашыл чөлү, чэмәни
Учуб долашдым бир аз.

СЭНДЭЛ

Баба өз нэвэсинэ
Гырмызы сэндэл алды.
Сэндэлин нэвэсинэ
Нэвэ оjnaды, чалды.
Ахшам ону жаглады.
Гојуб чэкмэ габына,
Гапағыны баглады,
Гојду өз долабына.
Ертэси күн чарпајы
Алтында јатды сэндэл,
Палчыглыјды бир тајы,
Ону силмэди тэнбэл.
Үчүнчү күн күчэдэ,
Сэндэллэр олмушду јаш,
Дидирди көлмэчэдэ
Онлары бир Алабаш.

МҮГЭВВА

Атам өз пенчэјиндэн
Дүзэлдиб бир мүгэвва,
Тэргэнир јаз јелиндэн,
Ичинэ долур һава.

Елэ бил ки, вар чаны.
Дајаныб һэр шеј дујур.
Јеллэнэрэк бостаны
Гурддан, гушдан горујур.

Бир күн „чик-чик“ сәсилэ
Долмуш иди мүгэвва,
Сэн демэ јахасында —
Сэрчэ салыбмыш јува.

Азыр паб рэпашу,
Домшурдо јакдуу селде,
Орде селде үр азыр,
Баламдо азыр.

ПАРОВОЗ

О, жолларда јашајыр,
Басыр ону түстү, тоз.
Бакыдан нефт дашыјыр
Шәһәрләрә паровоз.
Бағырыр: пуф-пуф-пуф-пуф,
Нә јаман истидир уф!
Күмүш рәнкли бухардыр
Онун исти нәфәси;
Гәрибә фити вардыр,
Аләми басыр сәси.
Гышда чөлдә јашајыр, —
Вар оду, һәрарәти,
Ифтихарла дашыјыр
О гијмәтли сәрвәти.

АТЭШБӨЧЭЖИ

Бир кечэ, көрдүм гумун
Үстүндэ пар-пар январь,
Инди мэним овчумун
Ичиндэ ишыгланыр.
Кэзир о баш-бу баша.
Дедим: гутуда јаша,
Бах, бу да сэнин гутун...
Дэрэрэм сэнэ тутун
Јамјашыл јарпағыны,
Сөндүрмэ чырағыны!

РАКЕТ ✓

Ракет дүзэлтди Рэфи —
Галхсын космик фэзаја,
Долансын һәр тэрэфи,
Бахсын улдуза, аја.

Өзү ракетә минди,
Отуртду ағ гузуну.
Гузу бахыб севинди,
Мэләди јол узуну.

F. Köçerli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 87009

КҮМҮШ ТОЈУГ

Башында вар ағ кәкил,
Күмүш тојугдур ады.
О сизин үчүн бу ил,
Көр нә чох јумуртлады.
Јумурта галаг-галаг
Јешијә долмуш олсун.
Јејин, дадлы гајғанаг
Чаныныза нуш олсун!

ШӘНКҮЛҮН НАҒЫЛЫ

Шәнкүлүн нағылыны
Охујантәк Гәрәнфил,
Итирәрәк ағлыны
Чәпиш олду елә бил;
Куја гурд ону говду,
О салды чығыр-бағыр.
Кәһ көзләрини овду,
Мәләди фағыр-фағыр.
Бөјүк бачысы Күлназ
Деди: — Сакит ол бир аз!
— Ана кечи көрәсэн,
Һардадыр... тез кәләјди...
Бу „чәпишин“ әлиндән
Чанымыз динчәләјди.

ИШ ВЭ СӨЗ ✓

Иш мөһкәмликдә бир дағ,
Бир полад, ја гурғушун.
Сөз чох јункүлдүр анчаг,
Бир түкү гэдәр гушун.

Каһ ширин, каһ ачыдыр,
Ишлә сөз чүт бачыдыр.
Сөз ишсиз доланса тәк,
Ону апарар күләк.

УЛДУЗ ✓

Мәнә кечэләр бахын,
Сәһәр олду јатырам,
Күнәш чыхана јахын,
Көј үзүндә батырам.

Мән дәниздә чалышан,
Гәр зәһмәтә алышан,
Нефтчиләрә бахырам,
Хәзәр үстә ахырам.
Ахырам, еј, ахырам...

КИМИН ИШИДИР?

Көрәсэн, кечә вахты
Бостанда ким ишләди?
Кәзиб гарпыза бахды,
Кәләмләри дишләди.
Ширин көкләри кәсди,
Бәс нә үчүн тәләсди
Төкдү моруғ колуна,
Дүзәлди өз јолуна.
О горхду, әсди бығы,
Көкүн ән дәјмишидир
Өзүнә топладығы,
Бу довшанын ишидир.

НЕЈЛҮФЭР

Еви—көзэл бир говуз,
Ичи долу сојуг су,
Атлаз јасдығы бумбуз,
Нечә кәлир јухусу?
Ахшам көлкәси дүшүб,
Көрә билмәдим ону.
Нејлүфәрим бүзүшүб,
Башга рәнк олуб дону.
Бүрүјүб јашыл ипәк
Јарпағына өзүнү,
Лајлалар чалыб күләк,
О да јумуб көзүнү.

ГАЗ V

Өзүнү чәкә-чәкә
Һәјәтдә нә кәзирсән?
Елә кирирсән ләкә,
Күлләрими эзирсән.
Чәкмән дә узунбоғаз...
Әчәб гырмызы рәнкдир,
Кәл көлә кедәк, а газ,
Көр ора нә гәшәнкдир.
Сән кедирсән дүмбәдүз
Чәркәсиндә газларын.
Көлә чатдыг, атыл үз
Суларда нарын-нарын.

ДЭВЭ

О охшамыр гојуна,
Элин чатмаз бојуна.
Кэрэк белини эјэ.
Сэн минэсэн дэвэјэ.

ИШКУЗАР УЛАГ ✓

Улаға бах, улаға,
Ахшамачан көрүр иш.
Хурчунда һәр күн баға,
Дашыјыр гарпыз, жемиш.
О јеријир көзүнү
Истидән јума-јума,
Күчлә чэкир өзүнү,
Дизэчэн кирир гума.

ПОМИДОР.

Помидор лап јетишиб
Елә бил орду шишиб,
Севирсән помидору,
Ону гурд-гушдан гору.
Гырмызы ал јанағы,
Кипкирдә, һамар-һамар,
Једин күнортачағы,
Дедин: әчәб дады вар!

ИЛК ЈАЗЫ ✓

Гәләмлә сәлигәли
Јазмаг өјрәнирәм мән.
Адамын әсир әли,
Перо сәс салыр һәрдән.
Јазмаг нечә чәгиндир...
Сөзләр јериди саға.
Јаздым: топ Афәтиндир,
Ләкә дүшдү вараға.

БАЛА МЭНЭББЭТИ ✓ 0

Дэргаларча олармы
Ананын мэнэббэти
Бир күнэшэ доллармы
Истиси, һэрарэти?
Жениш көлэр гэдэрдир
Балаја мэнэббэти.
Ону өлчмэк һэдэрдир —
Јохдур бир нэһажэти.

ШЕЈПУРЧУ ✓

Јуху кетмир көзүмэ,
Сөз вермишэм өзүмэ,
Һамыдан тез ојаным,
Һүндүр јердэ дајаным.
Шејпуруму һеј чалым,
Дүшэркэјэ сәс салым.
Онун уча сәсинэ,
Пионерлэр, тез дурун!
Сиз сәһәр нәғмәсинэ
Јулаг асын шејпурун.

САБИР БАҒЫНДА

Элиндә җаһан-дәфтәр,
Ахшам Сабир бағында,
Дуруб архада Сәфтәр,
Папирос дамағында.
Күләкләрә гатышыб
Учур һараса түстү.
Сакитликдир, җатышыб
Сәрчәләр ахшамүстү.
Сәфтәр ешитди бир сәс,
Кәзир онун көзләри.
— Јахында јохдур һеч кәс,
Ким дејир бу сөзләри?
Өмрүмдә бир һејкәли
Динән көрмәмишәм һеч,
Она узаныр әли,
Сабир дејир: өнә кеч!
Јаз мәни чанландырыб
Һәјат көзәл, күн көзәл...
Күнләрини јандырыб
Түстүјә дөндәрмә кәл!

ЛИМОН

Лэнкэран торпагында
Бечэриблэр лимону,
Кэлсэнэ өз бағында
Сэн дә әкәсэн ону.

Чәј јахшыча дәм алсын,
Бир дилим сал чајына.
Сахла түмуну галсын,
Кәлән баһар ајына.

Көјәриб бирчә илә
Лимон версин ағачын.
Сујундан килә-килә
Гој ичсин көрпә сачын.

Мир баласы
26

ГОЈУН ✓

Чох истидир, ај гојун,
Галын күркүнү сојун!
Гышда кејәрсән буну,
Мәнә вер зәриф јуну.
Мән ондан јахшы әлчәк.
Тохујум гардашыма.
Бахыб фикирләшәрәк,
Бујнузуну гашыма!

НАХЫР ✓

Бахын, ахшамсарыдыр.
Кәндин бир кәнарыдыр.
Дәрә боју чај ахыр,
Ениб су ичир нахыр.
Јолланыр кәндә сары,
Бизим колхозун вары.

КУДУ

Бечәрмишәм кудуну,
Јај чыханда дәрәрәм.
Мән онун бир пудуну,
Нәнәмә көндәрәрәм.
Гышда бишириб јејәр,
Мәнә чох сағ ол, дејәр.

ШАФТАЛЫ

Чыхды күнәш, о мэхмәр
Түкләрини дарады,
Јетишмишдир, ону дәр!
Көр нә јахшыдыр дады.
Сизин мејвә бағында
Чох көзәлдир шафталы,
Көрмүсүз јанағында
Гызаран кирдә халы?

ЧИЈЭЛЭК

Колларда битди тэк-тэк
Гыпгырмызы чижэлэк,
Дэнэси ири-ири
Алмача вар һәр бири.
Көрдүм мән ону дағда,
Дедим битмә узагда
Бөжүрткәнлә баш-баша
Бизим һәјәтдә јаша.
Һәјәтим кол-кол олду.
Чијәләјим бол олду.

АЛБАЛЫ

Нә көзәлдир мејвәси
Албалы ағачымын.
Охшајыр һәр дәнәси
Көзләринә бачымын

Сәһәрләр кәзиб бағы
Албалы дәрдим бу јәј.
Ән уча бир будағы
Сәрчәләрә галды пај.

ЈАШЫЛ ЧАДЫР

О нэ тут, нэ алчады,
Элэ бэнзэр жарпагы
Гуруб јамјашыл чадыр,
Бэзэјио бизим багы.

Бу барлы будаглары
Бечэрэн бир бабадыр.
Энчирэ бах, сапсары
Елэ бил ксррабадыр.

КАВАЛЫ

Чыхарыб јашыл дону,
Кавалы атды ону.
Деди бу бир рэнк дејил,
Јашыл рэнк гәшәнк дејил.
Ал дон кәтирин инди,
Ону тездән кејинди.
Елә ки, лап јетишди,
О дону да дәјишди.
Атды бир јана алы,
Кејди көј палтарыны.
Елә бил ки, кавалы
Көстәрирди варыны.
Әјиндә садә дону,
Пионерләр бу баһар
Бечәрмишдиләр ону.
Башындан ашырды бар...
Кавалы јәј сәһәри
Садә пионерләри,
Бирдән јадына салды,
Көј палтарында галды.

АЛМА АҒАЧЫ ✓

Голларыны узатды,
Кәл-кәл дејир адама.
О ки, белә бој атды,
Лап чатар бизим дама.
Горудум онун бу гыш
Көкүнү, будағыны.
Јуду бу сәһәр јағыш
Алманын јанағыны,
Әтринә бах, әтринә, —
Јајылыб лап узаға.
Алма дүшсә хәтринә,
Кәләрсән бизим баға.

КӨЈӘРТИ ✓

Һәјәтдәки горпағы
Шумлајыб, сәпдим туму,
Бечәрдим сарымсағы,
Вәзәрини, тәрхуну,
Гырмызы турпум да вар...
Һеч көјсүз јемәк олар
Говурманы, питини?
Севирәм көјәртини!

БОЛ АРМУД ✓

Долчалардыр елә бил,
Будаглардан салланыр.
Армуд бол олду бу ил,
О күн-күндән балланыр.

Бәсдир јелләтди күләк
Онлары бешијиндә,
Дүзүлсүн инди тәк-тәк.
Бу мејвә јешијиндә.

Тәјјарә енсин јерә
Јарараг булудлары.
Гој јетсин шәһәрләрә
Губанын дадлы бары.

ЗОҒАЛ

Бу јетишән зоғалдыр.
Көр нечә рәнки алдыр,
Лап охшајыр мәрчана.
Фајдасы вардыр чана.

Јарпағы нахыш-нахыш,
Кизләдир дәнәсини
Чајла ичәрсән бу гыш.
Зоғал мүрәббәсини.

ОКТАБРАТЛАРЫН ДОСТУ

Бојнунда күл кимп ал
Гызыл галстуку вар,
Биз салмасаг галмагал
Нара десәк, апарар.
Отурарыг ракетә,
Учарыг планетә:
Сатурна, Јупитерә,
Сонра енәрик јерә.
Бир тәнәффүс заманы
„Топалдыгач“ ојнадыг,
Мән өтәндә Елманы
Деди: сағ олсун Садыг!
Тә'рифләди Нуруну, —
Китаб верди Әзизә,
Дәстәнин шејпуруну
Кәтириб чалды бизә.
Данышыр бизә: нечә
Јараныр күндүз, кечә,

Электрик, һәрарәт...
О, ә'лачыдыр әлбәт?!
Шәрәф лөвһәсиндә вар
Ән башда онун ады,
Жазылыб орда: Сәрдар
Бир тон метал топлады.
Кириб он бир жашына,
Биз тәбрик етдик ону.
Көрәсэн, тәкбашына
Нечә жығыб бир тону?
Белә олар пионер...
Дедик:— Бизә дә иш вер,
Апарды бағчабаға,—
Күлләри суламаға.
Биздән бөжүкдүр бир аз,
Мәктәбдә һөрмәти вар.
О, һеч кәси данламаз,
Әчәб һасијјәти вар!

ПИОНЕР КАМАЛ

—Дэстэ шурасынын мэн
Даһа сэдрийәм, ана
Ев ишини бу күнлән
Кэрэк гојам бир јана.
Нечэ ушағы дүнән
Кечиртдим пионерэ;
Горхурам ахы бирдән
Һөрмәтим дүшәр јерә.
Пионерим гаршыма
Чыхса, элимдә чөрәк,
Од төкүләр башыма,
Гачыб, кизләнәм кэрәк.
Бах, элимә вериб тор,
Демә, кет ал помидор.
Инди гој кетсин Чамал,
Чөрәји дә өзүн ал!
Ана деди Камала:
—Дэстәниздә көрәсэн
Нә өјрәдирсэн, бала,
Пионерләринә сән?
—Дүнән дүз саат она
Јығылыб кәлди чәми,
Ушаглар бир салона,
Дивләди мә'рузәми.

Мэн онлара сөjlәдим
Зәһмәтә мәнәббәти,
Бөjүкләрә һөрмәти.
Әмәји севин, дедим!

Камал „мә'рузә“ етди
Баша дүшмәдән өзү.
Ана һараса кетди
Ғалмамышды бир сөзү..

МЕТАЛ ЖЫҒЫМЫ

Кәзирик башдан-баша
Евләрин һәјәтини,
Тапмышыг көһнә маша,
Сыныг гәнд кәлбәтини.
Жығырыг бир һәфтәдир
Метал гырынтылары,
Бахын, бунлар чәфтәдир, —
Пас тутуб, олуб сары.
Гырынты ичиндә вар
Нечә чәкич вә мишар.
Сыныг саат вә компас,
Ведрәләр вар — ичи пис.
Одур гәһвә говуран,
Кичик ојунчаг тасы. —
Галаныб јолда дуран
Бизим әл арабасы.
Һәјәтдән әлидолу
Чыхараг, өтдүм јолу.
Әлимдә бир сатылды,
Гырынтыја гатылды.
Елдар едиб зарафат,
Деди: — Мән олурам ат.
Галан јүкүнүз һаны?
Чәкирәм арабаны ..

Сахлајан кими ајаг,
Араба дурду тиндэ.
Металдан јаранды даг
Мэктэбин һэјэтиндэ.
Домна собасында ал
Рэнкиндэ атэш јаныр,
Орда көһнэлэн метал
Әријиб чаванланыр, —
Сонра кедир дэзкаһа
Јарадырлар сабаһа
Машынлары, трактору,
Газы дашыјан бору.
Бакыдан газ кәмәри
Чәкилир шәһәрләрә,
Ушаглар, кәлин бәри,
Метал топлајаг һәрә.

ТИМУРЧУ

Зынг-зынг!.. Сәһәр чағында
Чалынды гапы зәнки,
Бир оғлан гучағында
Күлләрин ән гәшәнки
Ичәри дахил олду,
Күл әтри евә долду.
Бабаја верди оғлан
Гызыл күлү, нәркизи.
— Мангамызын адындан
Тәбрик едирәм сизи.
Ашсын жүзү јашыңыз,
Сизин дә бабам кими
Ағрымасын башыңыз,
Чағырмајын һәкими.
Үрәјиндә севинчи
Баба күлләри алды.
— Ад күнүмү биринчи
Ушаглар јада салды.
Бабаны бу мангада
Унутмазлар дүнјада.
Билирләр евдә тәкдир, —
Она көмәк кәрәкдир.
Сәсләнди су краны,
Оғлан тез сују ачды.
Долдурду гәһвәданы,
Чөрәк алмаға гачды.

Деди ки, кибрит верин
Гој јандырым собаны,
Гајгысы пионерин
Исиндирди бабаны.
Баба гочагды ишдә,
Нефтчи олуб кечмишдә.
О нефт вериб Вәтәнә,
Бу күн ишләрди јенә.
Анчаг ајағы әсир
Һәрдән аддым атанда.
Баба дүз јарым әср
Ишләјиб Лөкбатанда.
Ағартмышдыр сачыны,
Ишләјиб севә-севә.
Оғлан пенсијачыны
Шад едиб, кетди евә.

С Л Э Б И Л К И, О, Г У Ш Д У Р

Елэ бил ки, о, гушдур,
Дүз синэмэ гонмушдур
Вардыр үч ал ганады,
Сэн билэн нэdir ады?
Мэн онунла шәһәрә
Чыхдым күнорта вахты,
Янымдан өтүб һәрә
Бизә севинчлә бахды.
Һәр јан олмушду гәшәнк,
Дәниз вә бағ рәнкбәрәнк
Көрүнүрдү көзүмә,
Мат галмышдым өзүмә.
О һеч учмады бағын
Әтрафында бу дәмдә,
Гызыл рәнкли бајрағын
Парасыдыр синәмдә.
Индичә пионерә
Гәбул етдиләр мәни.
Дедим анд верә-верә:
Севәчәјәм Вәтәни!
Севиб дәрси, зәһмәти,
Учачағам дүз Аја,
Вәтәнимин шөһрәти,
Гој јајылсын дүнјаја.

ЖАН, АЈ ТОНГАЛЫМЫЗ, ЖАН!

Жаныр бир ири тонгал
Саһилдә ахшам үстү;
Көј тәмиз, үфүгләр ал,
Галхыр көјләрә түстү.
Ишыгында биз одун
Отурмушуг жан-јана,
Чырылдајырды одун
Тонгалда јана-јана.
Көј көзләрини бизә
Дикәрәк бахыр дәниз.
Гармон чалыр Әзизә,
Ше'р дејир Ајбәниз.
Манга рәһбәри Фатма
Охуду күлә күлә,
Ај күләк, һәлә јатма,
Тонгалымызы фүлә.
Алову рәггасә тәк
Ојнатды көјдә күләк,
Жан, ај тонгалымыз, жан!
Ишыглансын гој һәр жан.
Һәрә охудуғундан,
Тикиб тохудуғундан,
Көрдүјүндән данышды...
Бу күн сон топланышды.

Бахыр пајыз јахындан
Сағ ол, ај дүшәркәмиз!
Сәни мәктәбдә һәр ан
Јада салачағыг биз.
Кәрәк вахт узанајды, —
Дејир һәр оғлан, һәр гыз. —
Сәһәрәчан јанајды
Пионер тонгалымыз.

ПИОНЕР СЭЈАНЭТИ

Улдузлар бир-бир батыр,
Учалыр шејпур сәси,
Ири аддымлар атыр
Бир пионер дәстәси.
Көј курлады елә бил
Чалынанда барабан,
Узагда галды мәнзил,
Сүд кими ағарды дан.
Тәк-тәк кечди ушаглар
Кәнарындан дәрәнин;
Балача чантасы нар
Архасында һәрәнин.
Күләк керилән әсир
Чантаны дөјә-дөјә,
Пионерләрин һәсир
Папағы галхыр көјә.
Јарпаглар ачыб тәнәк
Узун будагларында,
Һамы деди: динчәләк
Фатмајы бағларында.
Кәл сејр едәк узагдан
Парылдајан Хәзәри,
Гызыл күнәш бајагдан
Сулара сәпир зәри.

Бизи өтүрүр күлөк, —
Деди, — дәстө рәһбәри;
Жолчу жолунда кәрәк.
— Еј пионер, ирәли!
Одур Дикаһ, Пиршағы,
Бир тәрәфи дәниздир.
Доғма Вәтән торпағы
Севимлидир, әзиздир.

КӨЗЭЛ ГЫШ

Шахта баба узаглан
Нечэ кэлиб мэктэбэ
Дүшүб элдэн-ајагдан,
Кечэ кэлиб мэктэбэ.
Гарлы даглардан ашыб,
Бузлу чајлардан кечиб,
Мешэлэри долашыб,
Бизэ бир јолка сечиб.
Эсиб күлэк, јағыб гар,
О, сојугдан эсмэјиб.
Нэ пэлэнк, нэ чанавар
Гаршысыны кэсмэјиб.
Бээдик о јолканы:
Асдыг Гызыл улдузу,
Аты, фили, кукланы,
Түлкүнү вэ хорузу
Јолкамыз, ај ушаглар,
Көрүн нэ көзэл олду!
О јамјашыл будаглар
Ојунчагларла долду.
Нэр будагда елэ бил
Ачды лалэ, гэрэнфил.
Бу асылан кэпэнэк
Дүз гызылкүлэ гонуб,
Көзэл бээкли бөчөк
Елэ билэсэн донуб.
Ит бојнуна лент тахыб
Пишик ешир бығыны

Түлкү 'хоруза бахыб
Желләдир гујруғуну.
Бир аз о јана итдән,
Гыза бах, нә гәшәнкдир...

Палтары тэээ читдэн,
Күллэри рэнкбэрэнкдир.
Гар жағыр жаваш-жаваш,
Довшан гырпыр көзүнү.
Гара батыб Алабаш,
Силкэлэжир өзүнү.
Лап үст будаға гачыб
Зынгыровлу кәһәр ат,
Куја ағзыны ачыб
Кишнәжәчәк бу саат.
Бах, евчијин дамыны
Буз басыб, гар жағырды,
Шахта баба һамыны
Өз јанына чағырды.
О верди бизә бахшыш,
Бир-бир бошалды зәнбил,
Сән нә көзәлсән, ај гыш,
Хош кәлмисән, тэээ ил!

ҲАЛВА ПАҲЫ

Дүшәркәжә ән габаг
Бир ана кәлди гонаг,
Кәтирди чохла күнчүт,
Гоз-фындыг һалвасыны.
Шад етди орда бир чүт
Севимли баласыны.
О ишинә тәләсиб,
Онлара деди: кедин!
Һалва јејәндә кәсиб,
Һамыны гонаг един!
Бөтдү һалваны бири,
Достуна, јолдашына,
О бири ири-ири
Јејирди тәкбашына.
Чағырарыг һәр кәси
Саат дүз он тамамы,
Билдирди шејпур сәси —
Јујунуб јатды һамы.
Бир оғлан билсәз нечә
Ширин-ширин јатырды,
О бири бүтүн кечә
Дава-дәрман атырды.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Аг чәмән (посма)	3
Агрымасын голлары	11
Ајран дашыҗан	12
• Јаз кәләндә	13
Сәндәл	14
Мүгәвва	15
Паровоз	16
Атәш бөчәји	17
Ракет	17
Күмүш тојуг	18
Шәнкүлүн нағылы	18
Иш вә сөз	19
Улдуз	19
Кимин ишидир?	20
Нејлүфәр	21
Газ	21
Дәвә	22
Ишкүзар улаг	22
Помидор	23
Илк јазы	23
• Бала мәһәббәти	24
Шејпурчу	24
Сабир бағында	25
Лимон	26
Гојун	27
Нахыр	27
Куду	28
Шафталы	28
✓ Чијәләк	29

Албалы	29
Јашыл чадыр	30
Кавалы	31
Алма ағачы	32
Көјәрти	32
Бол армуд	33
Зоғал	33
Октјабрјатларын досту	34
Пионер Камал	36
Метал јығымы	38
Тимурчу	40
Елә бил ки. о, гушлур	42
Јан, ај тонгалымыз, јан!	43
Пионер сәјаһәти	45
Көзәл гыш	47
Һалва пајы	50

87009

000000004839

АЗƏРНƏШР — 1963